

KAYAPINAR RAM

ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK DERGİSİ

"Eğitim, gelecek için bir
pasaporttur. Çünkü yarın,
bugünden hazırlananlarındır."

Malcolm-X

SAYI 3

**EYLÜL 2021
E-DERGİ**

KURUM MÜDÜRÜMÜZDEN

*Değerli okurlarımız,
Kayapınar Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak
dergimizin 3.sayısıyla sizleri buluşturuyoruz.*

*Uzun süre okullardan uzak kalan öğrencilerimizin
kayıplarını telafi edebilecekleri ve uyum
sorunlarını aşabilecekleri bir yıl olmasını temenni
ediyoruz.*

*Dergimiz bu ay yine zengin bir içerikle karşınızda.
Psikolojik danışmanlarımız ve özel eğitim
öğretmenlerimizin katkısıyla oluşturulan dergide
,bilgi verme amaçlı yazılarla birlikte okurken
keyif alacağınız kültürel yazılar, kitap önerileri
ve tanıtımları mevcut. Hepinize keyifli okumalar
dilerim.*

Şehmus Tekin

İÇİNDEKİLER

01

OKUL ÖNCESİ VE İLKOKULLARDA
MESLEKİ REHBERLİK

Psk. Dan. Canan ARSLAN

03

OKULLARDA BAĞIMLILIKLA MÜCADELE

Psk. Dan. Yasemin AY

05

SOSYAL FOBİ

Psk. Dan. Yağmur SAZAN

07

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

Özel Eğt. Öğrt. Duygu UYSAL

10

ÖĞRENCİLERİN EĞİTSEL HEDEF
BELİRLEMESİ

Psk. Dan. Berivan ATEŞ

11

ÖZEL GEREKSİNİMLİ
BİREYLERDE CİNSEL EĞİTİM

Özel Eğt. Öğrt. Elif UZUN

12

MESLEK LİSELERİ VE PANDEMİ

Psk. Dan. Aysun UZDU

15

FATİH PAŞA (KURŞUNLU) CAMİİ

Özel Eğt. Öğrt. Erkan OLCAY

16

CAHİT SITKI TARANCI

Özel Eğt. Öğrt. Erkan OLCAY

17

KİTAP ÖNERİLERİ

Psk. Dan. Yağmur SAZAN

YAYIN EKİBİ

Psk. Dan. Aysun UZDU
Psk. Dan. Esra GÜRBULAK
Psk. Dan. Abdulmetin ÇAVDAR
Psk. Dan. Yağmur SAZAN
Psk. Dan. Sümeyra DOĞAN
Özel Eğt. Öğrt. Elif UZUN
Özel Eğt. Öğrt. Fırat BOZUK

İMTİYAZ SAHİBİ

Kayapınar Rehberlik ve Araştırma Merkezi Adına;

Kurum Müdürü
Şehmus TEKİN

TASARIM

Psk. Dan. Esra GÜRBULAK

Kurumumuzda görev yapan psikolojik danışman Mesut Erdem, psikolojik danışman Erdal Halifegil, psikolojik danışman Serhat Turgut, özel eğitim öğretmeni Muhterem Avcu hocamızı yeni görev yerlerine uğurladık. Katkılarından dolayı teşekkür eder, yeni görev yerlerinde başarılar dileriz. Kurumumuza yeni gelen özel eğitim öğretmeni M. Said Birkan, psikolojik danışman Canan Arslan ve psikolojik danışman Yasemin Ay hocamıza hoş geldiniz diyoruz. Kuruma yapacağınız katkılar için şimdiden teşekkür ediyoruz.

Yüz Yüze Eğitim Başlıyor

◆ **6 Eylül 2021** itibarıyla tüm kademelerde haftada beş gün ve yüz yüze eğitim başlıyor.

◆ **1-3 Eylül** tarihleri arasında okul öncesi ve **birinci sınıf** öğrencilerine yönelik **uyum eğitimleri** yapılacak.

◆ Mazereti dolayısıyla **yüz yüze eğitime** katılmayan öğrenciler için **TRT EBA TV** ve **EBA** platformu aracılığıyla eğitime devam edilecek.

◆ Okul öncesi ve birinci sınıf öğretmenlerimiz için **31 Ağustos 2021**'de çevrim içi **Kovid-19** salgını ve okulların yeniden açılması sürecine dair **seminerler** verilecek.

◆ Destekleme ve Yetiştirme Kursları (**DYK**) **8 ve 12. sınıflar** için düzenlenecek.

◆ **1-3 Eylül** tarihleri arasında tüm öğretmenlerimize **Kovid-19** salgını ve okulların yeniden açılması sürecine dair **seminerler** verilecek.

◆ Okula **maske** takılarak gelinecek.

◆ Bakanlığımız bünyesinde kurulan **yeni elektronik takip sistemi** ile il, ilçe ve okul düzeyinde **eğitimin aksamaması için** tüm süreçler anlık olarak takip edilecek.

◆ **Kantin, yemekhane** ve **pansiyonlar** açık olacak.

◆ Eğitim çalışanları için **aşı zorunluluğu** aranmayacak ancak aşı olmayanlardan haftada iki kez **PCR testi** istenecek.

Öğretmenlerimizin en az bir doz aşılama oranı **%80,34'tür bu oran** Türkiye'deki genel nüfusun **aşılama oranından** yaklaşık **%8** fazla.

İki doz aşılama oranı **%69,73**. Türkiye'deki genel nüfusun **aşılama oranından** yaklaşık **%15** fazla.

Bakan Özer: Tüm öğretmen ve eğitim çalışanlarımız; kendi sağlıkları, öğrencilerimizin korunması ve eğitim hizmetlerinin bir daha aksamaması için lütfen aşı olsunlar.

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

OKUL ÖNCESİ VE İLKOKULDA MESLEKİ REHBERLİK

PSK. DAN. CANAN ARSLAN

Okul öncesi ve ilkokulda çocuklarımızın meslekleri tanımaları, mesleklerin insan hayatı için çok önemli bir yere sahip olduğunu fark etmeleri mesleklere ilişkin kalıp yargılardan uzaklaşıp olumlu tutum geliştirmeleri çok önemlidir. Erken yaşlarda çocuklarımızın meslekler hakkında bir takım fikirlere sahip olmaları, gelecekte yapacakları meslek seçimlerini olumlu yönde etkiler. Böylece çocuklarımız yetenek, ilgi ve isteklerine uygun bir mesleğe sahip olabilirler. Çocuklara mesleklerle ilgili bilgi verebilmek için onların meslekleri ne kadar tanıdıklarının ve bu meslekleri tanıma sürecinde etkili olan faktörlerin neler olduğunun bilinmesi gerekir. Bu şekilde elde edilen bilgiler çocukların daha sonraki yıllarda yapacakları meslek seçimlerinde oldukça etkilidir. Çocukluk döneminin meslek eğilimine etkisi nedir? Esasında bu dönem çocukların bir mesleğe karar vermektan çok karakter ve kişilik özelliklerinin oluştuğu, ortaya çıktığı bir dönemdir. Yetenekler ve ilgiler, oyunlarda ve hoşlanılan aktivitelerin seçiminde baş gösterir. Örneğin kimi çocuklar oyun hamuru gibi el becerisine yönelik oyunları daha çok tercih ederken kimi çocuklar koşma, atlama, zıplama gibi bedensel alandaki oyunları daha çok tercih edebiliyor.

Kimi çocuklar iletişime dayalı oyunları daha çok severlerken kimi çocuklar bireysel şekilde legolarla yeni bir şeyler üretmeyi tercih edebiliyor. Bu durum yüzde yüz kesin bir bilgi vermemekle birlikte bize çocuğun ilgisiyle ve kendine daha çok hitap eden zeka türü hakkında birtakım ipuçları verebilir. Örneğin müzik aletiyle oynamayı seven bir çocuğun işitsel yöndeki eğilimi ile duygusal özellikler taşıdığı, müziğin de matematiksel ve bedensel zekayı geliştirdiği ve bu yöndeki çocukların müzisyen, yazar, matematik alanlarına eğilimi olacağı öngörülebilir.

OKUL ÖNCESİ VE İLKOKULDA MESLEKİ REHBERLİK

PSK. DAN. CANAN ARSLAN

MESLEK SEÇİMİNDE AİLELERE ÖNERİLER

- Öncelikle çocukların her biri yaratıcı bir zeka ile dünyaya gelir. Hayal güçleri çok geniştir. Ve bu durum onların zihinlerini de geliştirir. Zihni gelişen çocuk ileride karşılaşacağı problemlere daha yaratıcı ve üretken çözümler bulur. Bu nedenle çocuğunuzu dinlemeli ve o zengin hayal gücünü sekteye uğratmamalısınız.
- Çocuğunuzun kişisel özelliklerini çok iyi gözlemlemelisiniz.
- Güçlü yönlerini keşfetmesini sağlamalısınız.
- İlgi duyduğu alanları tanımaya çalışmalısınız. Oyunlarını ve oyunlarında tercih ettiği karakterini gözlemlemelisiniz.
- Başardığı konular sizin için küçük konular olsa bile onu ciddiye alarak takdir etmelisiniz. Yüreklemelisiniz. Sizin için çok küçük olan bir davranış onun için çok büyük ve kutsal olabilir. Çocukla iletişim, her zaman oldukça etkilidir.
- İstemediği konularda zorlamamalısınız. Bu onu zorladığınız alandan daha da uzaklaştıracaktır.
- Araştırma ve inceleme isteği varsa fazla ertelemeyen onunla birlikte araştırmalısınız.
- Çocuğu aşan mükemmeliyetçi ve abartılı beklentiler sunmamalısınız. Bu durum çocuğunuzu yaralayacaktır.
- Grup çalışmalarına, sanatsal faaliyetlere, spor aktivitelerine vb. farklı alanlara katılımını sağlamalısınız. (isteği dahilinde) Örneğin çocuğunuzun kara kalem çalışmasına yeteneği varsa bu yeteneğini görebilmesi için bir kara kalem aktivitesi ile karşılaşması gerekir. Ya da yap-boz-birleştirir gibi mekanik bir yeteneği varsa bunu görebilmesi için bir şeyleri yapıp bozmasına izin vermeniz gerekir. Ona çeşitli alanlarda uygun ortamlar sunmalısınız.

- Evde bazı eşyaları (zarar verebilecek cam, elektrik vs. olmamak kaydıyla) bozup tekrar yapmasına izin vermelisiniz. Bu onun yaratıcılığını, el becerilerini ve mekanik zekasını güçlendirecek, ona özgüven kazandıracaktır.
- Çocuğun kendi başına keşifler yapmasına müsaade etmelisiniz.
- Her yerde çocuğun yetenekleri ve ilgilerini abartılı bir şekilde anlatmamalısınız. Çünkü her çocuk kendine has bu bilgilerin paylaşılmasından hoşlanmayabilir.
- Ve en önemlisi sizin çocuğunuz ile diğer çocuk iki farklı beden de iki farklı kişiliktir. Ve en nihayetinde çocuğunuz başlı başına özeldir. Kıyas yapmak çocukları üzer, çaresizlik, kıskançlık ve başarısızlık hissettirebilir. Her çocuk kendi özel istirdyesinde ayrı güzelliklerde birer incidir. Kendi dünyası ve kendi özellikleriyle gerçektir. Tıpkı kendi ailesi gibi :)

KAYNAK:

https://sehitaybukeogretmenanaokulu.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/31/06/766229/dosyalar/2021_02/15150134_Okul_Oncesinde_mesleki_Rehberlik.pdf

OKULLARDA BAĞIMLILIKLA MÜCADELE

PSK. DAN. YASEMİN AY

Bağımlılık; bir maddenin ruhsal, fiziksel ya da sosyal sorunlara yol açmasına rağmen, alımına devam edilmesi, bırakma isteğine karşılık bırakılamaması ve maddeyi alma isteğinin durdurulamamasıdır. Bu isteğin bağımlılığa dönüşmeden yavaşlatılması, durdurulması, geriye döndürülmesi de bireylerin daha güvenli ve sağlıklı bir hayat sürdürmeleri adına büyük önem arz etmektedir, bu da beraberinde etkin bir mücadeleyi gerekli kılmaktadır. Toplum şekil veren okullar da bağımlılıklarla mücadelede kilit bir rol üstlenen önemli alanların başında gelmektedir.

Okullarda bağımlılıkları önleyici müdahale çalışmalarına çok küçük yaşlardan itibaren başlanmalıdır. Bu önleme çalışmaları üzerinden erken yaşlarda kazandırılacak yaşam becerileri sayesinde bireylerin madde bağımlılığından olabildiğince uzak tutulması amaçlanmalıdır. Bu sürecin sağlıklı yürüebilmesi için; çocuğun gelişimine katkı sağlayan başta anne baba olmak üzere, okul yöneticileri, rehber öğretmenlerin (psikolojik danışmanların) ve öğretmenlerin iş birliği içinde olması oldukça önemlidir. Yine çocuğun eğitim sürecindeki etkileşimde bulunduğu, diğer çalışanların da çalışmalara katkıda bulunması kaçınılmaz olmalıdır. Bunun yanı sıra bağımlılıkla mücadelenin başarıya ulaşmasında, toplumun tüm kurum ve kuruluşlarının (medya, emniyet, adalet, sağlık kurumları ve sivil toplum kuruluşları vs.) ortak anlayış ve dayanışma içerisinde olmaları son derece önemlidir.(Madde Bağımlılığı ile Mücadele Öğretmen El Kitabı,s-7)

Bağımlılıklarla mücadelede en fazla sorumluluk ailelere düşmektedir. Çocuklar iyi ve kötü, doğru ve yanlış gibi değerleri ilk olarak aile ortamında kazanırlar. Anne babanın çocuklarının hatalı davranışlarını görmezden gelmeleri, hatalı davranışlar karşısında tepkisiz kalma, gülme, onaylama gibi uygunsuz tepkiler göstermeleri ya da bu davranışları tutarsız tepkilerle karşılamaları, çocukların olumlu değerleri kazanmalarında sorunlar doğmasına yol açmaktadır. Ebeveynin en önemli görevlerinden biri, çocuklarının sorumluluk duygusu kazanmalarını sağlamak ve kendilerini zarar verici davranışlardan korumayı öğrenmelerini desteklemektir. Temelde bu davranışları ve değerleri kazanan bir çocuğun ergenlik ve yetişkinlik hayatında kendini tehlikelerden koruması çok daha kolay olmaktadır. Ebeveynin kişisel bakım, genel sağlık, doğru beslenme, düzenli yaşam ve uyku, düzenli egzersiz gibi temel alışkanlıkları çocuğuna zamanında başarıyla kazandırması kişinin yetişkin hayatta kendini korumasını ve zararlı alışkanlıklardan uzak durmasını kolaylaştırmaktadır. Ailenin görevi, çocuğun ihtiyaç ve taleplerine uygun bir disiplin sistemi kurmak, baskıdan kaçınmak ancak kararlı ve tutarlı bir disiplinle davranarak sınırları belirlemek, çocuğa kendini ifade edebileceği güvenli bir ortam sağlamaktır. Yapılan araştırmalar, ebeveynlerin çok katı kurallar koyduklarında da, çocuklarını hiç kural koymadan büyüttüklerinde de çocuklarının ileriki yaşlarda madde kullanımı riskini arttırdıklarını göstermektedir.(Özhan,Bay, İşgüzar ve Kardeş,s-29)

OKULLARDA BAĞIMLILIKLA MÜCADELE

PSK. DAN. YASEMİN AY

Okullarda ise; öncelikle yöneticilerin koordinesinde öğretmenler, psikolojik danışmanlar, anne babalar, okul personeli ve öğrenciler işbirliği içerisinde girmelidirler.

Bağımlılıkla baş edebilme stratejilerinin bilinmesi bu durumda mücadelede önemlidir. Şunu unutmamak gerekir ki bağımlılıkla baş etme programları bağımlılığı bertaraf etmede etkili olmakla birlikte; bağımlılık tümüyle yok olmayacaktır. Ancak bağımlılıkla nasıl baş edileceğini bilmek bu olayın ortaya çıktığı durumlarda kullanılmasını engelleyerek; görülecek zararı en aza indirir. Bağımlılıkla mücadele için; öğretmen ve veli toplantıları, rehberlik servisi tarafından öğretmenlere, velilere, öğrencilere yönelik gerçekleştirilen seminerler, belirli gün ve haftalar, rehberlik dersi etkinlikleri, sosyal beceri etkinlikleri, şiir – hikaye- resim yarışmaları, münazaralar, sportif faaliyetler vb.bu eğitim politikasını güçlendirir. (Madde Kullanımı Önleme Kılavuzu,s-34)

Sivil toplum kuruluşlarının ve devlet kurumlarının da bağımlılıklarla mücadelede çalışmaları bulunmaktadır. Türkiye'yi kapsayan Milli Eğitim Bakanlığı ve Yeşilay'ın ortak protokolüyle yürüttüğü Okullarda Bağımlılığa Müdahale (OBM) ve Türkiye'de Bağımlılıkla Müdahale (TBM) programları, en yaygın ve bilinenidir .Bu programlarla; teknoloji, tütün, alkol ve madde bağımlılıkları ile sağlıklı yaşam konularında başta çocuklar ve gençler olmak üzere toplumun tamamını bilgilendirmeyi ve farkındalıklarını arttırmayı amaçlayan çalışmalar okul rehberlik servisleri iş birliğiyle yürütülmektedir.

KAYNAKÇA

Madde Kullanımı Önleme Kılavuzu, İstanbul,2007

(tekirdag.meb.gov.tr/arge/upload/files/MaddeKullanimiOnlemeKilavuzu.pdf)adresinden alınmıştır.

Özhan,G-Bay,Y-,İşgüzar,M,Kardeş,G(2010),Madde Bağımlılığı ile Mücadele Öğretmen Eğitimi El Kitabı,Ankara

TBM(Aile Madde Bağımlılığı Kitap İçeriği), 2016 ,6. Baskı İstanbul

SOSYAL FOBİ

PSK. DAN. YAĞMUR SAZAN

“Sadece bir saniye için gözlerinizi kapatın ve bir odaya girdiğinizi ve orada bazı arkadaşlarınızı ve meslektaşlarınızı gördüğünüzü düşünün, birden yere doğru bakıyorsunuz ve üzerinizde hiçbir giysinin olmadığına farkına varıyorsunuz”.

Sosyal fobisi olan kişilerin bir toplumsal durumla karşılaştıklarında neler hissettiklerini bu senaryo çok iyi anlatmaktadır.

“Büyük bir utanç duyarsınız, odadan kaçıp gitmek istersiniz, sanki ölecekmiş gibi olduğunuzu hissederseniz, hiç kimseyi yeniden görmek istemezseniz”. Sosyal fobi bireyin başkaları tarafından yargılanabileceği kaygısını taşıdığı toplumsal ortamlarda mahcup ya da rezil olacağı konusunda belirgin ve sürekli korkusunun olduğu bir kaygı bozukluğudur (Sungur, 2015). Kişiler başkalarıyla etkileşimde bulunmalarını gerektiren ya da bir eylemi başkalarının yanında yerine getirmeleri gereken durumlardan korkarlar ve bunlardan olabildiğince kaçınmaya çalışırlar. Başkalarının kendileriyle ilgili olarak anksiyeteli, zayıf, kaçık ya da aptal gibi yargılarda bulunacağını düşünürler. Ellerin ya da seslerinin titrediğinin farkına varacaklarıyla ilgili kaygılarından ötürü toplum önünde konuşmaktan korkabilirler ya da düzgün bir biçimde konuşamıyor gibi görünmekten korktukları için başkalarıyla karşılıklı konuşurken aşırı kaygı duyabilirler. Diğer insanların ellerinin sallandığını görmesinden utanç duyacaklarından korktukları için başkalarının yanında yemekten, içmekten ya da yazı yazmaktan kaçınabilirler.

Çocuklar, doğumlarından itibaren 3 yıl boyunca gelişimleri gözle görülecek kadar açık ve net olmaktadır. Bu süreç, yaş ile paralel olarak günden güne daha da artış göstermektedir. Üç yaştan sonra genel olarak yaşlıları ile diyalog kurmaya başlayan çocuklar, artık tek oyun oynamak yerine grup oyunlarına geçiş yapmaktadır. Fakat grup oyunlarına geçiş yapıldıktan sonra kavgalar da artış gösterir ve sıklaşmaya başlar. Paylaşma duygusunu da bu kavgalar sonucunda elde eder ve artık çocuklar, sosyalleşmek adı altında adımlarını atmaya başlamış olurlar.

İlkokul çağlarında çocuklar, artık tamamen sosyal bir yaşam içerisinde olurlar ve kurallı olarak oyunlar oynamayı öğrenmiş ve sosyal yaşamla ilgili de kurallar öğrenmeye başlamış olurlar. Bazı çocuklar bu süreçte daha kolay adapte olabilirken, diğerleri farklı sorunlar yaşayabilirler. Bu durum çocukların içine kapanmasına ve sosyal yaşamdan uzaklaşmasına neden olabilir.

Sosyal fobi bozukluğu olan kişiler, yeni kişilerle tanışmak istemez ve hatta tanışmaktan da çekinirler. Tanımadıkları insanlarla genel olarak iletişim kuramazlar ve onların yanında kolaylıkla hareket edemezler. Onların yanındayken, her an yanlış bir şeyler söyleyecek ya da doğru olmayan hareketler sergileyecekmiş gibi düşünürler. Bütün gözlerin üzerlerinde olduğunu düşünürler ve bundan dolayı rahat hareket edemezler ve konuşamazlar. Kişi için, böyle bir ruh hali içinde olmak oldukça zordur. Kaygılarından dolayı, ortam içerisinde bu hissettiklerini kimseye açamazlar ve paylaşmakta ciddi sıkıntı yaşarlar.

SOSYAL FOBİ BELİRTİLERİ

Sosyal fobisi olan bir çocuk şu gibi sorunlar yaşayabilir;

- Parmak kaldırıp söz almak
- Sınıfta yüksek sesle kitap okumak
- Sınıf içinde yapılan tartışmalara katılmak
- Restorantta sipariş vermek veya markette tek başına alışveriş yapmak
- Arkadaşlarının doğum günlerine gitmek
- Kendi başlarına bir sohbet başlatmak
- Konuşurken göz kontağı kurmak – özellikle yabancılarla
- Yetişkinlerle sohbet etmek

NELER YAPILABİLİR?

Sosyal fobisi olan bir çocuğun tedavisinde anne-babanın ve öğretmenin de rolü çok büyüktür. Öğretmenler bu çocukları sınıf arkadaşlarıyla kaynaştıracak çeşitli aktiviteler bulabilirler. Çocukların korktukları ve kaçındıkları davranışların ne olduğunu belirleyip, bu konularda cesaretlendirir ve destekleyici çalışmalar yapabilirler. Bu çalışmaları belirlerken koyulan hedeflerin öncelikle çocuğun başarabileceği hedefler olmasına, sonradan bu hedeflerin boyutunun yükseltilmesine dikkat etmelidirler. Bu çocukların en büyük korkularından biri sınıf içinde konuşurken, alay edilmek olduğu için, öğretmenler bu çocukların, arkadaşları tarafından sözlü veya fiziksel tehditlere maruz kalmaması içinde elinden geleni yapmalıdır.

Anne ve babalar, öncelikle biraz geride kalıp çocuğun kendi sorununu kendi çözmesine veya kendi yapması gereken davranışı kendi yapmasına izin vermesi gerekir. Çocuk küçüklükten beri en yapması gereken davranışları bile yapmadığı için, genelde anne-babalar onun yerine yapmıştır. Örneğin bir restorantta otururken sipariş vermek veya nasılsın diye sorulduğunda çocuk yerine cevap vermek gibi. Anne-babanın bu davranışları çocuğun kaçınma davranışını pekiştirir, çünkü çocuk herhangi bir olayda anne-babasının müdahale edeceğini bilir böylece kendi caba göstermek durumunda kalmaz. Anne-babanın var olan sorunu çözmek yerine, çocuklarını çok yönlü düşünmeye yönlendirmeleri ve çocuktan beklenenleri yapması için ona zaman verip sabır etmeleri, daha sağlıklı olacaktır. Bunlara rağmen hala sıkıntılar devam ediyorsa, bir uzmandan yardım almakta fayda olabilir.

KAYNAK:

Sungur, M. Z. (2000). Bilişsel-davranışçı yaklaşımlar ve sosyal fobi.

Bu yazı 26 Ağustos 2021 tarihinde <https://psikiyatri.org.tr/> adresinden alıntılanmıştır.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

SAYFA 07

ÖZEL EĞT. ÖĞRT. DUYGU UYSAL

Disleksi kavramı 19. yy'dan beri bilinen bir kavramdır. Latin kökenli bir kelimedir. Okumada zorluk anlamına gelir. ys(dis= difficult) + legere(Latin) (to read) Özel öğrenme güçlüklerini tanımlamak amacıyla çeşitli alanlarda çalışanların kullandığı 100'den fazla terim vardır. Bunlar arasında asıl anlamı "okuma güçlüğü" olan "disleksi" en yaygın olarak kullanılanıdır. Öğrenme bozukluğu olan çocukların çok büyük bir kısmını okuma güçlüğü olan çocuklar oluşturduğundan, çoğu kaynakta "disleksi", "öğrenme güçlüğü" ile eşanlamlı olarak kullanılmaktadır. Bu yazıda okuma güçlüğü'nün yanısıra öğrenme güçlüklerinin belirtileri, nedenlerinden söz edilecektir.

Disleksi (Özel Öğrenme Güçlüğü) Nedir?

Özel Öğrenme Güçlüğü, bir çocuğun zekası normal ya da normalin üstünde olmasına rağmen, dinleme, düşünme, anlama, kendini ifade etme, okuma- yazma veya matematik becerilerinden bir ya da birkaçında yaşıtlarına ve zekasına oranla düşük başarı göstermesidir. Okuma Bozukluğu, Yazılı Anlatım Bozukluğu, Matematik Bozukluğu alt gruplarını içerir.

Özel öğrenme güçlüğü:

- Doğuştandır.
- Görme işitme sorununa bağlı değildir.
- Zeka sorununa bağlı değildir.
- Eğitimdeki aksamalar, sık okul değişikliği gibi nedenlere bağlı değildir.
- Beyindeki bazı farklılıklar nedeniyle öğrenme süreçlerinden bir ya da birkaçında yetersizlik olur.
- Her çocuğun iyi olduğu ya da zorlandığı alanlar farklıdır.
- Her çocuk kendine özgüdür.

Disleksi (Özel Öğrenme Güçlüğü) Nedenleri Nelerdir?

ÖÖG'nün nedeni kesin olarak bilinmiyor. Olası nedenler:

1. Genetik-kalıtsal etmenler
2. Beyindeki yapısal, işlevsel farklılıklar

Disleksi (Özel Öğrenme Güçlüğü) Genetik / Katılım

- ÖÖG olan çocukların anne babalarında benzer sorunlar olma olasılığı normal popülasyondan 5-12 kat fazladır.
- İkizlerde her iki çocukta da ÖÖG olma ihtimali yüksektir (tek yumurta ikizlerinde daha yüksek).
- Kardeşlerde benzer sorunların olma olasılığı yüksek.

Beyindeki Yapısal İşlevselliklerde Farklılıklar

Özel öğrenme güçlüğü olan çocukların beyinlerinde bazı bölgeler yapısal ve işlevsel olarak farklıdır. Örneğin işitsel algılama bölgesi normal kişilerde solda daha büyük iken, disleksisi olanlarda her iki tarafta eşit ya da sağda daha büyüktür. Bu bölge duyulan seslerin görsel bilgiye dönüştürülüp anlamlandırılmasını sağlayan bölgedir. Okuma güçlüğü olan çocuklarda harf-ses ilişkisinin kurulamaması, yani duyulan sesin hangi harfe ait olduğunun öğrenilememesi bu farklılığa bağlanmaktadır.

Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Bireylerin Özellikleri

- Konuşmak istediği konunun sırasını hatırlamamak.
 - Yönergeleri hatırlamakta güçlük çekmek.
 - Yönergedeki sırayı hatırlamakta güçlük çekmek
 - Çoğunlukla dinlemiyor, dikkat etmiyor gözükürler
 - Söylenenleri yanlış anlarlar.
- Rakamları/harfleri ters yazmak ya da yanlış sırada yazmak (16, 61; b, p)
- Yönergeleri ya da ödevlerini tahtadan ya da kitaptan kopya ederken yanlış yazmak
- Yazı yazarken hangi paragrafı ya da neyi düzeltmek istediğini hatırlamakta güçlük çeker.
 - Bu değişiklikler yazısını nasıl etkiler karar veremez.
 - Yeni okula başladığında sınıfı bulmakta güçlük çekmek
 - Sağını solunu ya da günleri karıştırmak, randevuları karıştırmak
 - Yön duyguları yetersizdir. Kaybolurlar.
 - El yazıları kötüdür. Harfler ya çok ayrı, ya çok uzaktır.
- Özel eşyalarını, örneğin silgisini, kalemینی, anahtarını yanlış yerlere koymak ya da kaybetmek
 - Ders seçerken, kayıt olurken problemler
 - Organizasyon becerilerinde zorluk
 - Ders için yapmaları gereken şeyleri unutabilirler .
 - Zamanı etkin olarak kullanmada güçlük, geç kalırlar .
 - Zaman kavramını ölçemezler .

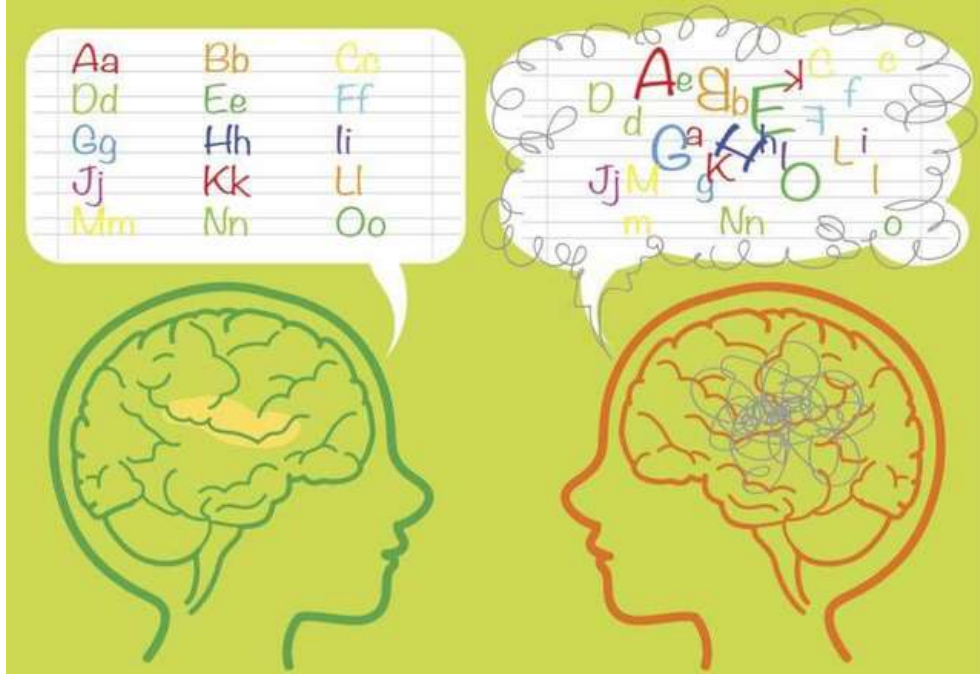
Özel Öğrenme Güçlüğüne Öngören Erken Belirtiler

- **3-5 YAŞ**
 - Kelimelerin tekrarlandığı şarkılardan hoşlanmaz.
 - Tekerlemeli oyunları bir türlü öğrenemez.
 - Bebek gibi konuşmaya devam eder.
 - Kelimelerini sık sık şaşırır.
 - İsmindeki harfleri bile öğrenemez ve ilgi göstermez.
 - Haftanın günleri, harfleri sayıları bit türlü öğrenemez
- **5-6 YAŞ**
 - Harf ve kelimeleri tanıyamaz, kendi ismini bile yazamaz, kelimelere uyduruk yazılımlar bulur.
 - Kelimeleri hecelere bölemez. (Karı kelimesini Ka-pı olarak bölemez.)
 - Kafiye yapan kelimeleri tanıyamaz. (Bacı-Hacı gibi.)
 - Harfleri kelimelerle bağdaştıramaz. (Kedi ne ile başlıyor? sorusunu cevaplayamaz.)
 - Heceleri tanıyamaz. (K ile hangisi başlar kedi, hacı, baci diye sorulduğunda cevaplayamaz.)
- **6-7 YAŞ**
 - Heceleri tanımakta ve yan yana koymaktaki güçlüğü devam eder.
 - Tek heceli kelimeleri okuyamaz. (Top, bal, kel gibi)
 - Okuma hataları harflerin dizilişinde hata yaptığını düşündürür. (Kediyi yedi diye okuma gibi.)
 - Okumaktan nefret etme, okumayı ZOR İŞ olarak değerlendirme gibi yakınmaları olur

- **7 YAŞ ve ÜZERİ**
 - Uzun ve zor kelimeleri yanlış okuma. (Cumhuriyet yerine hürriyet gibi.)
 - Benzer kelimeleri karıştırma. (Şişe yerine Köşe gibi.)
 - Okurken duraklama, "eee yani" gibi eklerle doldurma
 - Telefon numarası, ev adresi, tarihleri hatırlayamama
 - Çok heceli kelimelerin sonunu veya tamamını uydurma.

TEŞHİS VE TEDAVİ

Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları bölümü ilgilenmektedir. Okuma ve öğrenme bozuklukları yaş ilerledikçe azalır ancak tamamen düzelmeyebilir. Disleksi tedavisi için en iyi süreç, özel eğitim programlarıyla mümkündür. Özel eğitim araçları (oyunlar, eğitim kurumları, çeşitli materyaller ve müfredatlar) tanıyı ortadan kaldırmaya bile öğrenmenin önündeki engellerin büyük ölçüde aşılmasını sağlamaktadır. Çocuk ruh sağlığı alanında uzman doktorlar, disleksi teşhisi koymak için okuma bozukluğu testi, öğrenme bozukluğu testi -bataryaları gibi bir takım testler uygulayabilirler.

AİLEYE ÖNERİLER

- Görsel algılama için; eşyaları sınıflama-gruplama faaliyetleri, ayırt etme faaliyetleri, hafıza oyunları oynayın.
- İşitsel algılama için; gözlerini kapayarak hatırlatmalar yapın (el çırpılarak kaç kere çırpıldım deme, farklı sesler dinletip ne sesi olduğunu söyleme vs hangi sesin daha baskın olduğu vb), cümle tamamlama oyunları gibi.)
- Okuldan eve geldiğinde, ders tekrarı yapabilirsiniz ama bundan önce oturup, o okuldayken neler yaptığınızı birbirinize anlatın.
- Sınıfta ve evde kullanılan yönergeler ; kısa, basit ve net olmalıdır. Yönergeleri karşıladıkça diğerine geçmelisiniz
- Evde derslere ilişkin soru-cevap şeklinde pekiştirme yapabilirsiniz.

KAYNAKÇA

- <http://www.derinpsikoloji.com/ozgul-ogrenme-guclugu-nedir.html>
- <http://www.taniozelegitim.com.tr/ogrenme-guclugu/>
- Posch, M.H. ve Claes, R. (2007). *Disleksi; anne babalar için rehber.*
- Korkmazlar, Ü. (1993). *Özel Öğrenme Bozukluğu.* Kurdoğlu, F., Erden, G., ve Aysev, A. (1999) *Özgül Öğrenme Güçlüğü, Öğretmenler için El Kitabı, Novartis. Ankara.*

ÖĞRETMENE ÖNERİLER

- Öğrenme güçlüklerinin erken teşhis edilmesi ve bu güçlüklerle erken müdahalede bulunmak çocuğun okul performansı için son derece önemlidir.
- Öğrenme güçlüğüünün erken fark edilmesinde okul sınıf öğretmenin gözlemleri ve değerlendirmeleri de büyük önem taşımaktadır.
- Öğretmen akademik performansı düşük akranlarından anlamlı düzeyde farklılık gösteren çocukları risk altında olan çocuklar olarak kabul etmeli ve gerekli önlemleri alarak onları derslerde desteklemelidir. Bu destekler dersin programının, kullanılan materyallerin ve yöntemlerin yeterli ve etkili olup olmadığını kontrol etmeyi ve bu konuda gerekli değişiklikleri yapmayı içermektedir.
- Eğer öğretmen, çocuğa sınıf içinde gerekli desteği sağladığı halde (daha fazla görsel anlatım, tahtaya ya da kendine yakın oturtma, derste soru sorarak aktif kılma, daha ilgili davranma gibi) öğrencinin akademik performansında bir ilerleme görmüyorsa, önce rehber öğretmeni ve okul yönetimini bilgilendirmeli sonra da aile ile iletişime geçmelidir.
- Ailenin de görüş ve onayı alınarak çocuk değerlendirilmek üzere RAM'a yönlendirilmelidir. Bu süreçte öğretmenler, çocuğun eğitsel değerlendirme istek formunda RAM tarafından istenilen gelişim alanlarını dikkatli bir şekilde doldurmalı ve değerlendirme sürecine katkı sağlayabilecek kendi gözlem ve değerlendirmelerini içeren ayrıntılı bir rapor sunmalıdır.

ÖĞRENCİLERİN EĞİTSEL HEDEF BELİRLEMESİNİN ÖNEMİ

PSK. DAN. BERİVAN ATEŞ

Hedef belirleme becerisi, çocuğun geleceğini şekillendiren ve onları yetişkin yaşama hazırlayan en önemli becerilerden birisidir. Hedef belirlemek, bireyin ne yapacağını, niçin yapacağını bilmesi ve planlar yapmasını gerektirir. Akademik başarısızlığın nedenlerinden biri de bireylerin hedef belirleme konusunda problemler yaşamasından kaynaklı olduğu bilinmektedir. Akademik başarıyı artırmanın yollarından biri de öğrencilerin hedef belirleme konusunda yönlendirilmeleridir. Öğrencilerin geleceğe yönelik hedefleri olup olmadığına, hedeflerinin ulaşılabilir olup olmadığına, hedeflerine ulaşmak için neler yaptıklarına bakılmalıdır.

Her öğrenci hedeflerini kendisi belirlemelidir. Bu konuda sorumluluğu kendisi almalıdır.

Öğrenci hedef belirledikten sonra bu hedefe ulaşma için neler yapması gerektiğini planlayabilmelidir. Öğrenci hedef belirlerken;

- Bilgi, beceri, yetenek, ilgi ve özelliklerinin farkında olmalıdır
- Hedefleri ulaşılabilir olmalıdır (Öğrencinin gerçekleştirebileceğinden fazlasını gerektiren hedefler başarısızlığa neden olabilir)
- Hedeflerini iyi sınırlandırmalı
- Hedefler açık, anlaşılır olmalı ve kolayca ölçülebilmelidir (Sınıfta 'derste en iyi olmak' yerine 'derslerden üç ve üzeri not almak')
- Hedefler olumlu ifadelerle tanımlanmalıdır ('artık dersleri dinlerken başka şeylerle uğraşmayacağım' yerine 'sınıfta anlatılanları daha dikkatli dinleyeceğim')

Öğrenciler hedeflere ulaşmak için aile fertlerinden destek alabileceklerinin de farkında olmalıdırlar. Bu konuda anne ve babalar kendi hedefleri ile çocuklarının hedeflerini karıştırmamaları gerekir. Anne ve babalar hedef belirlemede zorluk çeken çocuklarını suçlamadan, hedef belirleme konusunda deneyim kazanmalarına fırsat hazırlanmalı ve gerekirse bu konuda psikolojik danışma ve rehberlik servisi ile ilişki kurulmalıdır. Anne ve babalar çocuklarının gerçekleştirdikleri hedeflerini fark etmeli, pekiştirmeli ve yeni hedefler belirlemesi konusunda güdülemelidir.

Öğrencilerin Hedef Belirlerken Yaşadığı Problemler	<ul style="list-style-type: none"> • Nasıl hedef belirleyeceğini bilememe • Ne yapmak istediğine ilişkin belirsizlikler yaşama • Hedefleriyle alay edileceğini düşünme • Başarısızlıktan korkma • Kendi yetenek ve ilgilerini yeterince tanıyamama
--	---

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERDE CİNSEL EĞİTİM

ÖZEL EĞT. ÖĞRT. ELİF UZUN

CİNSEL EĞİTİM NEDİR?

- Cinsel eğitim; çocukların ve ergenlerin bedensel, duygusal, sosyal, zihinsel ve cinsel gelişimlerini takip etmek, kız ve erkek rollerini kabul etmelerine, kendi cinsinin özellikleri ve karşı cinsin özellikleri ile bir bütün içinde yaşamalarına yardımcı olmak amacıyla yapılan bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarınıdır.
- Özel gereksinimli bireylerde; cinsel eğitim ise çocuğun cinsel dürtülerini kontrol altına alabilmesi, toplumsal normlara uygun bir şekilde yaşayabilmesi ve kendini her türlü cinsel istismara karşı korumayı öğrenebilmesini amaçlar.
- Cinsel enerjileri ilgileri doğrultusunda kültürel ve sportif faaliyetlere yönlendirilmelidir.
- Zihinsel yetersizliği olan bireylerin sosyal ilişkilerini, güvenilebilir ortamlarda ve kişilerle geliştirmelerine dikkat edilmelidir. Söz ve davranışlarındaki beklenmedik ani değişiklikler bir cinsel istismar, madde kullanımı, suç oluşturan davranışa kalıtılm belirtileri olabilir.
- En iyi eğitim yaşayarak öğrenmedir. Bu nedenle ebeveynler özellikle mahremiyet, sınırlara saygı konusunda söz ve davranışlarıyla rol modeli olmalı, çocuklarında görmeyi istemedikleri şeyleri kendileri de yapmamalıdır.
- Bir şeyi anlatırken açık, net ve somut bir dil kullanılmalı, ne anladığı sorularak doğru anlayıp anlamadığı kontrol edilmelidir.
- Televizyon ve bilgisayar karşısında yalnız bırakılmamalı, seçici olmalı, şiddet ve cinsellik içeren şeyler seyretmesine izin verilmemelidir.
- Ergenlik döneminde görülen değişiklikler anlayabilecekleri bir şekilde, düzeylerine uygun bir dille anlatılmalı, değişikliklere karşı hazırlıklı olmaları sağlanmalıdır (adet görme gibi).
- Evde kurallar olmalı ve bu kurallar bütün çocuklar için eşit olmalı, adaletli davranmalıdır.

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERİN VELİLERİNE CİNSEL EĞİTİM DİR ÖNERİLER

- Çocuk cinsellikle ilgili bir soru sorduğunda ya da cinsellik içeren uygunsuz bir söz veya davranışta bulunduğu onu kesinlikle ayıplamamak, azarlamamak, susturmamak gerekir.
- Herhangi bir durumu sorun olarak görmeden önce bu durumun şiddetine, sıklık ve sürekliliğine bakmak ve ona göre değerlendirmek gerekir.
- Aileler bazı konularda sabırlı olmalıdır.

MESLEK LİSELERİNİN PANDEMI DÖNEMİNDEKİ ÖNEMİ

PSK. DAN. AYSUN UZDU

Tüm dünyayı sarsan koronavirüs salgını birçok alanda olduğu gibi eğitimde

de bir çok değişikliğe sebep oldu. Okullarda yüzyüze eğitime ara verilmesi, uzaktan eğitimlerin yapılması başlanması yanında bu yazımızda, yıllardır “Başarısız öğrencilerin okulları” ya da, “bari meslek öğrensin” anlayışına maruz kalan meslek liselerinin pandemi sürecindeki başarısını ele alacağız.

Mesleki ve teknik eğitim, kalkınma ve istihdam politikalarına etkileri nedeniyle tüm dünyada üzerine yoğun tartışmalar yapılan bir eğitim türü. Beklentilerin yüksek olması, eğitimcilerin de, iş dünyası ve sektörlerin de alana olan ilgisini sürekli canlı tutuyor. Hemen her ülkede de “başarı düzeyi nispeten düşük öğrencilerin gittiği, okulu terk oranlarının ve devamsızlıkların yüksek olduğu” şikâyetlerine maruz kalıyor. Üretime dayalı eğitimin öneminin bir kez daha kanıtlandığı pandemi sürecinde meslek ve teknik liseleriyle ilgili bu algılarımız da değişmeye başladı. ASELSAN ve İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) gibi köklü kurumlarda açılan model meslek liseleri, ilk kez yüzde 1’lik dilimden öğrenci olarak algının kırılmasında ilk kritik rolü üstlendi. Diğer taraftan pandemi sürecinde maskeden dezenfektana, video laringoskop cihazından N95 maske makinesine kadar, ihtiyaç duyulan araçları üreten meslek lisesi öğrencileri, koronavirüs mücadelesinde hayati görev üstlenerek toplumdaki bakışı değiştirmeyi başardı.

MESLEK LİSELERİ KORONAVİRÜSLE MÜCADELE EDİYOR

TRT HABER

www.trthaber.com

Koronavirüs salgını sürecinde Türkiye tek yürek oldu. Meslek liselerindeki öğrenciler ve öğretmenler de sağlık çalışanlarının mücadelesine okullarda yaptıkları üretimle katkı sağladı. İşte, salgının başından bugüne kadar **meslek liselerinde üretilenler...**

TÜRKİYE'DE MESLEKİ EĞİTİM VEREN KURUMLARIN SAYISI

3 BİN 596 (Toplam)

Eğitim Gören Öğrenci Sayısı

1 MİLYON 421 BİN 704

Görev Yapan Öğretmen Sayısı

127 BİN 850

MESLEK LİSELERİNDE SALGIN SÜRECİNDE NELER ÜRETİLDİ?

YÜZEY DEZENFEKTANI

- 88 okulda **6 milyon 123 bin 340 litre** yüzey dezenfektanı üretildi.

EL DEZENFEKTANI VE KOLONYA

- 55 okulda **211 bin 632 litre** el dezenfektanı, 19 okulda **7 bin 933 litre** kolonya üretildi.

MASKE

- 109 okulda **30 milyonun üzerinde maske** üretildi.

TEK KULLANIMLIK ÖNLÜK/TULUM

- 1 milyon üzerinde** tek kullanımlık tulum/önlük ve **50 bin adet** tek kullanımlık çatal/bıçak üretildi.

SOLUNUM CİHAZI

- HATAY** - Meslek liselerinin **ilk solunum cihazı**, Hatay Şehit Serkan Talan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Biyomedikal Cihaz Teknolojileri Ar-Ge atölyelerinde üretildi.
- İSTANBUL** - Kartal Şehit Öğretmen Hüseyin Ağırman Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde ambulans ve sahra hastaneleri için **uzaktan kontrollü solunum cihazı** üretildi.

YÜZ KORUYUCU SİPERLİK

- 43 okulda **765 bin 140 adet** yüz koruyucu siperlik üretilerek sağlık çalışanlarına teslim edildi.

ULTRASONİK CERRAHİ MASKE MAKİNESİ

- İstanbul Küçükköy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde üretildi. **Günde 100 bin cerrahi maske** üretimine başlandı.

N95 MASKE MAKİNESİ

- Tekirdağ Çerkezköy Türk Tekstil Vakfı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde üretildi.

ÜRETİLEN DİĞER ÜRÜNLER

- Otomatik cerrahi maske makinesi
- Ultraviyole-C hava sterilizasyon cihazı
- 3-D yazıcı ve solunum cihazı
- Ozon hava dezenfekte cihazı
- Temassız kızılötesi termometre
- Video laringoskop cihazı
- İzole numune alma ünitesi

TRT HABER

www.trthaber.com

Kaynak: MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü

FATİH PAŞA (KURŞUNLU) CAMİİ

SAYFA 15

ÖZEL EĞT. ÖĞRT. ERKAN OLCAY

Diyarbakır'ın ilk Osmanlı Valisi Bıyıklı Mehmed Paşa tarafından 1516-1520 tarihleri arasında inşa ettirilmiştir.

Şehrin kuzeydoğusunda, Fatih Paşa Mahallesi, iç Sokak'ta bulunmaktadır. Şehrin ilk Osmanlı Camisi'dir. ve Diyarbakır'daki yapıların en boyutlu ve özenlisi olduğu kabul edilmektedir. Diyarbakır'ı Osmanlılar adına zapt etmiş olan Bıyıklı Mehmet Paşa'ya Diyarbakır halkının "Fatih Paşa" sanını vermesinden ötürü Fatih Paşa Camii; kubbe ve çatısının tamamen kurşun tabakasıyla kaplanmış olmasından dolayı "Kurşunlu Cami" olarak da anılır. Mehmet Paşa caminin doğusundaki hazirede gömüldür.

Cami merkezi plan şemasına sahiptir. Ortada dört kare ayağın taşıdığı pandantifli ana kubbe, dört yönde yarım kubbelerle genişletilmiştir. Bu yarım kubbeler de duvarlara ve kemerlere birer büyük, sonra da daha küçük eksedralarla bağlanır.

Harimin kuzeyinde yedi kubbeli son cemaat yeri bulunmaktadır. Son cemaat yerinin sekiz adet olan sütun ve başlıkları beyaz mermerdendir. Yapının kuzey cephesinde yer alan son cemaat yerinin ortasında caminin Taç kapısı bulunur. Taçkapının iki yanında sütünceler yer almaktadır. Sütüncelerin başlıkları geometrik ve bitkisel karakterli motiflerle süslenmiştir. Asıl giriş baskı kemerlidir. Taçkapının sağ ve solunda, harime açılan birer pencere ve almaşık taç örgülü küçük mihraplar yer alır. Duvarları genelde sade olan yapının, en hareketli kısmını kible duvarı ortasındaki mihrap ve minber oluşturur. Caminin mihrabı düzgün kesme kireç taşındandır ve kible duvarından dışa taşınılıdır. Mihrabın sağında yer alan mermer minberin köşk bölümü, korkuluk ve özellikle mermer kapı kanatları bezemelidir.

Caminin mihrabı düzgün kesme kireç taşındandır ve kible duvarından dışa taşınılıdır. Mermer minberin köşk bölümü, korkuluk ve özellikle mermer kapı kanatları bezemelidir.

Caminin kuzeybatı köşesinde yer alan minare kare kaideli silindirik gövdeli ve tek şerefelidir. Şerefe, altı sıra mukarnaslıdır. Korkulukları taş şebekeli olup altı kollu yıldızlardan gelişen bir kompozisyona sahiptir. Sade silindirik petek pramidal bir külahla örtülmüştür.

Yapının inşa kitabesi günümüze ulaşmamıştır. Caminin avlusuna giriş için kullanılan dış kapı üzerinde bir inşa kitabesi olduğu belirtilmekteyse de, 1819 yılında Diyarbakır'da çıkan ayaklanmalar esnasında, iç kaleden atılan topların isabet etmesiyle yıkılan bu kapı ve üzerindeki kitabe kaybolmuştur. Yapıda süsleme taş ve ahşap malzeme üzerine uygulanmıştır. Taş süslemeler bazalt, kalker ve mermer üzerine oyma, kabartma ve kafes oyma teknikleriyle oluşturulmuştur. Minberde kullanılan mermer üzerinde, bu tekniklere ek olarak boyama tekniği de kullanılmıştır. Cami iç mekânında çini süslemenin de bulunduğunu belirten kaynaklar mevcuttur ancak çiniler günümüze ulaşmamıştır. Dış mimaride kuzey cephe ve minarede süsleme görülür.

Caminin kuzeybatısında yapıya bitişik bir türbe yer almaktadır. Kuzeydoğusunda da bir başka 16. Yüzyıl Osmanlı valisi Özdemiroğlu Osman Paşa'nın türbesine yer verilmiştir. Kuzeydoğudaki Şafiiler bölümü, camiye çevreleyen bugünkü avlu duvarının dışında kalmıştır. Enine dikdörtgen planlı Şafiler kısmının üzeri düz dam ile örtüldür. Yapım tarihini verecek bir belge yoktur ancak 16. Yüzyılın ikinci yarısına tarihlendiği düşünülür. Geçmişte medrese olarak hizmet veren bu bölüm, 2004 yılından itibaren Fatih Paşa Kadın ve Çocuk Eğitim Merkezi olarak hizmet vermektedir.

CAHİT SITKI TARANCI

ÖZEL EĞT. ÖĞRT. ERKAN OLCAY

Hüseyin Cahit Tarancı veya bilinen adıyla Cahit Sıtkı Tarancı Türk şair, yazar ve çevirmendir. Cumhuriyet dönemi Türk şiirinin önde gelen şairlerinden biridir.

Cahit Sıtkı Tarancı, 4 Ekim 1910 tarihinde Diyarbakır'ın Cami Kebir Mahallesi'nde müze olarak kullanılan evde dünyaya gelmiştir. Kürt kökenlidir. Doğduğunda kendisine büyükbabasının adı olan Hüseyin Cahit adı verilmiştir. İlk tahsilini Diyarbakır'da tamamlamış ve İstanbul'a giderek Kadıköy'deki Fransız Saint-Joseph ile Galatasaray liselerinde orta öğrenimini tamamlamıştır. Şiir yazma girişimlerine lisedeyken başlamıştır. "Uzak Bir İklimde", "Gece Bir Neticedir" ve "Güneşe Âşık Çocuk" gibi şiirler Tarancı'nın ilk şöhretini sağlamıştır. Peyami Safa da 1932'de Cumhuriyet gazetesinde üç yazısıyla onu kamuoyuna tanıtmıştır.

Cahit Sıtkı yazar olmak istemesine rağmen babası tarafından Mülkiye mektebine gönderilmiştir. Sümerbank da memur olarak çalışmıştır. Paris radyosunda Türkçe yayınlar yapmıştır. 2. Dünya Savaşı başladıktan sonra ülkeye dönmüştür. Tarancı, Çalışma Bakanlığı'nda çalışırken görüp âşık olduğu Cavidan Tınaz'a bir mektup yazarak evlilik teklifinde bulunmuştur. Cavidan Hanım, bu mektuba şairin içkiye olan bağımlılığından ötürü olumsuz yanıt vermiştir. Bunun farkında olan Cahit Sıtkı, "Affet beni Cavidan'ım, gözümde dünyanın en paha biçilmez mücevheri olan o güzel başın için yemin ediyorum, mezara gireceğim güne kadar ağızıma alkol namına tek damla bir mayi koymayacağım." diyerek Cavidan Hanım'ı evliliğe razı etmiştir. Çift, 4 Temmuz 1951 Çarşamba günü Ankara Halkevi'nde nikâhlanmıştır.

Cahit Sıtkı Tarancı sembolizm ve romantizm etkisiyle şiirlerini oluşturmuştur. Bu nedenle şiirlerinde günlük aşklar, mutluluklar, insanların gündelik tasaları, yaşama sevinci gibi konuları işlemiştir.

Şiirlerinin çoğunda kendini anlatmıştır. Cahit Sıtkı Tarancı sanat için sanat anlayışıyla şiirlerini yazmıştır. Onun şiirlerinde birey ön plandadır. Pencereye konan kuşta, yoldan geçen çocukta, havada ölümü hatırladığı için ona Ölüm Şairi de denmiştir. Karamsar ruh hali ve yaşama sevgisi arasında kalıp bu ikilemini şiirlerine yansıtmıştır. Ayrıca şiirlerinde derin felsefe ve fikirlerden bahsetmemiştir.

Cahit Sıtkı'nın Diyarbakır'da doğduğu ev günümüzde müze olarak kullanılmaktadır.1973 tarihinde Kültür Bakanlığı tarafından satın alınıp restore edildikten sonra, cumhuriyetin 50. yılında 29 Ekim 1973 tarihinde Tarancı'nın anısını yaşatmak ve ismini ebedileştirmek amacı ile müze olarak hizmete açılmıştır. Viyana'daki bir hastanede tedavi gördüğü sırada 12 Ekim 1956'da zatülcenpten ötürü ölmüştür.26 Ekim Cuma günü Ankara'ya getirilen naaşı Ankara'da Cebeci Asri Mezarlığı'na defnedilmiştir.

"Desem ki...

İnan bana sevgilim inan
Evimde şenliksin, bahçemde bahar;
Ve soframda en eski şarap.
Ben sende yaşıyorum,
Sen bende hüküm sürmekteisin.
Bırak ben söyleyeyim güzelliğini,
Rüzgarla nehirlerle, kuşlarla beraber.
Günlerden sonra bir gün,
Şayet sesimi fark edemezsen
Rüzgarların nehirlerin kuşların sesinden,

Bil ki ölmüşüm.

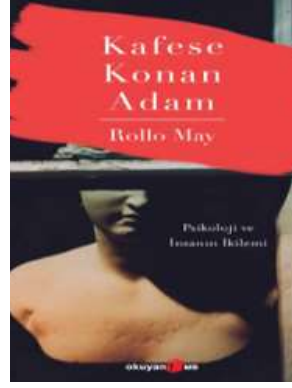
Fakat yine üzülme müsterih ol
Kabirde böceklere ezberletirim güzelliğini

Ve neden sonra

Tekrar duyduğun gün sesimi gök kubbede
Hatırla ki mahşer günüdür
Ortalığa düşmüşüm seni arıyorum."

ÖNERİLER

PSK. DAN. YAĞMUR SAZAN

KÜÇÜKLER İÇİN BÜYÜKLERE

Biz yetişkinlerin kişisel-kimliğini, kişiliğini etkileyen en önemli psikososyal etmenler çoğunlukla çocukluğumuzla bağlantılı olaylar ve kişilerdir. Rüyalarımızda bile sıklıkla çocukluk heveslerimizle, kaygılarımızla ve hatta çocukluğumuzun geçtiği evle karşılaşır, çoğumuz ilkokul öğretmenimizin adını ömrümüzün sonuna kadar unutmayız. çocukluk anılarımız, yaşamın herhangi bir anında işimizde, aşımızda ya da eğlencemizde belleğimizin tozlu raflarından önümüze geliverir; yanına bir duyguyu da katarak. Anımız, ana-babamızın kavgası ya da öğretmenin paylaşması ise burukluk, ya da "bunu nasıl başardın, aferin sana" cümlesi ise kıvanç duygusunu yaşarız. Kuzucu, biz yetişkinlere, ana-babalara, öğretmenlere ve uzmanlara çocuklarımızın gelecekteki anılarının burukluk yerine kıvanç duygusu ile harmanlaması yönünde el feneri özelliğindeki bu kitabı hazırlamış.

KORKU KÜLTÜRÜ

Bir toplumda "korku kültürü" egemense, orada ne gerçeğe koşulsuz saygı vardır ne de can önemsenir. Her şeyde olduğu gibi bilimsel düşünce de gelişemez ve hayatlar ancak "mış gibi" yaşanır. Doğan Cüceloğlu, oğlu Timur ve öğretmen Arif ile bir Türkiye yolculuğuna çıktı.

KAFESE KONAN ADAM

İnsan doğası muazzam çeşitlilikte ve zenginliktedir, fakat bu doğanın diğer tarafında akla hayale gelmeyecek alçaklıklar ve acımasızlıklar da vardır. Mantıklı olma konusunda şahane bir yetenek sergileriz ama bu aynı zamanda, ürkütecek kadar mantıksız davranışlarımızla da sürekli çatışma halindedir.

Rollo May, yeni bir baskıyla raflardaki yerini alan bu ufuk açıcı kitabında "ikilem" olarak tanımladığı insanın bu çelişik ve karanlık yönünü merkeze alarak bizi psikoloji ve psikiyatri alanında keyifli ve aydınlatıcı bir yolculuğa çıkarıyor.

İÇİMDEKİ REHBER

Çok eski zamanlarda tanrılar, bilgelik hazinesini insanoğluna armağan etmeye karar vermişler. Bu hazineye kolayca sahip olmak değerini düşüreceğinden, onu saklayalım demişler. Biri demiş ki: "Onu en yüksek dağa koyalım" diğeri: "Okyanusların en derinine" bir diğeri de: "Uzak yıldızlar koyalım..."

Düşünmüşler taşınmışlar ve insanoğlunun bunlara zamanla kolayca ulaşacağına karar vermişler. Sonra içlerinden biri: "Gelin bu hazineyi insanın içine koyalım. Çünkü o, bilgeliği asla kendi içinde aramayacaktır." demiş.

Sevgiyi, anlayışı hoşgörüyü, kabullenmeyi hep başkalarının gözlerinde arıyor ve mutsuzluğa mahkum, ömrümüzü tüketiyoruz. Sanıyoruz ki olaylar, insanlar, sahip olduklarımız ya da olmadıklarımız mutsuzluğumuzun kaynağı.

Eğer kendi içimize bakarsak İçimizdeki Rehber' in önce kısık, sonra giderek yükselen sesini duyabiliriz. O bize, arananın arayan olduğunu söyleyecektir.

"Küçük adamın aradığı başkasında, büyük adamın aradığı kendinde bulunur."